

Australijos

LIETUVIS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. sausio mėn. 29 d.

Nr. 3(63)

Kas yra VLIKas

Nors VLIKas yra populiarus tarp lietuvių ir žinomas bei vertinamas tarptautinių institucijų bei svetimų valstybių vyriausybių ir visuomenių, neretai net ir politiškai išprususiam žmogui vis dėlto kartais skverbiasi galvon klausimas:

— Kas gi iš tikrųjų yra tasai VLIKas? Ar nėra tai kartais tik atskirų susibaudėlių "išmislas" Lietuvos laisvinimo kovai monopolizuoti? Iš kur ir kaip jis paėmė lietuvių tautos įgaliojimą kalbėti ir veikti Lietuvos vardu? Ir dar kiti panašūs klausimai.

Kiekvienas be atsakymo likęs klausimas virsta abejojimu. O kiekvienas abejojimas Lietuvos laisvinimo organizacijos klausimais ilgainiui gali virsti abuoju pačiais Lietuvos laisvinimo kovai. Štai dėl ko Lietuvos laisvinimo interesas yra, kad kiekvienam būtų visiškai aišku, kas yra VLIKas.

Savo 1944 m. vasario 16 d. deklaracijoje į Lietuvį Tautą VLIKas apie save yra taip pasisakęs:

— Lietuvių Tauta, siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos ir atstatyti Lietuvos suvereninių organų svetimos jėgos laikinai sutrukdytą veikimą, yra reikalinga vieningos politinės vadovybės. Tam tikslui politinės lietuvių grupės, kaip tautos politinės minties reiškinys ir vykdytojos, sutarė sujungti visas jėgas bendram darbui ir sudarė Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą — VLIKą.

Sitame VLIKo prisistatyme, tegul ir labai suglaustame, yra išreikšti visi jo elementai: jo atsiradimo priežastis ir būdas, jo paskirtis ir uždaviniai. Tuo vienu sakiniu yra pasakyta, kodėl, kaip ir kam yra sudarytas VLIKas.

K o d ě l? 1939 m. Vokietijos naciai susitarė su Rusijos bolševikais pasidalyti Estiją, Latviją, Lenkiją ir Lietuvą. To nacių — bolševikų susitarimo pasekmės šioms valstybėms buvo tragiškos. Didžiąją dalį Lenkijos užgrobė naciai, o Estiją, Latviją, dalį Lenkijos ir Lietuvą okupavo bolševikai. Tačiau kiekvienu atveju tąja Sovietų Sąjungos įvykdyta okupacija ir tos okupacijos prievartoje padarytais kitais jėgos ir klastos aktais nepriklausoma Lietuvos valstybė (tas pats ir Estija bei Latvija) nebuvo panaikinta, o tebuvo ir tebėra tik sutrukdytas Lietuvių Tautos suverenumą vykdančių organų veikimas. Tiesa, 1941 m. birželio mėn. visuotinis lietu-

vių tautos sukilimas tą svetimųjų trukdymą buvo pašalinęs ir pastatęs laikinąją Lietuvos vyriausybę. Tačiau Vokietijos naciai, kaip kad ir Rusijos bolševikai, negalėjo pakęsti nepriklausomos Lietuvos valstybės reikšimosi ir Hitlerio įsakymu laikinosios Lietuvos vyriausybės reikšimasis buvo likviduotas. Tačiau nė su bolševikiniu, nė su nacinu okupantų smurtu lietuvių tauta nesutiko, jam nenusilenkė, o slapta, pogrindyje pradėjo formuoti okupantų užmačioms nepasiekiamą politinę krašto vadovybę. Savaimė suprantama, kad tokiomis aplinkybėmis gyveniman šaukiama politinė Lietuvos vadovybė negalėjo savo įgaliojimus iš tautos gauti normaliu demokratinu keliu. Mažiausios fizinės galimybės nebuvo demokratiškiems rinkimams krašte praversti. Reikėjo skaitytis su esamomis okupacinėmis sąlygomis ir padaryti tai, kas praktiškai padaryti buvo įmanoma. Aišku tik buvo, kad palikti tautą be politinės vadovybės tokią sunkią jos istorijos valandą vien dėlto, kad normaliu demokratinu keliu ją praktiškai sudaryti negalima, būtų gyvybinių tautos reikalų išdavimas, būtų labai sunkus nusikaltimas tautai. Galvojanti, politiškai subrendusi ir atsakingumą už tautos likimą jaučianti visuomenė tai teisingai įvertino. Ji suprato, kad "Lietuvių Tauta, siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos, reikalinga politinės vadovybės. Kaip kariuomenės dalinys, ypačiai jeigu jis stovi nuolatinėje priešų ugnyje, nė valandos neturi likti be vadovybės, lygiai taip ir tauta, ypačiai kai atsiduria likiminėje kovoje dėl savo būti ar nebūti. Akivaizdoje beatodairinių okupanto siekimų ir klastingų jo priemonių, tauta, palikusi be politinės vadovybės, tampa panaši į laivą audros metu, kai nestovi niekas prie jo vairo. Štai dėl ko, nežiūrint nieko, reikėjo pašaukti gyveniman organą, kuris būtų užtenkamai autoritetingas prisimti ir vykdyti politinės tautos vadovybės funkcijas. Štai kodėl buvo pašauktas gyveniman Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIKas.

K a i p? Esamoje tikrovėje negalint pasinaudoti demokratinu metodu tautos politinei vadovybei sudaryti, reikėjo surasti toks vadovybės sudarymo būdas, kuris būtų praktiškai įvykdomas ir kuris vis dėlto savo realų pagrindą turėtų tautos demokrati-

niame apsisprendime. Po ilgų svarstymų ir persvarstymų buvo pripažinta, kad anuodu aspektu suderinti praktiškai tėra galima atsiremęs į lietuvių tautos pasitikėjimą turinčias politines grupes, kurios demokratiniėje santvarkoje yra natūralios ir neišvengiamos tautos politinių aspiracijų reiškėjos ir vykdytojos. Todėl buvo pripažinta, kad visos tos Lietuvos politinės grupės, kurios demokratinuos rinkimuos yra turėjusios didesnę ar mažesnę tautos pasitikėjimą, turi ir šiuo metu dalyvauti politinėje tautos vadovybėje. Tačiau greta jų negalima buvo paneigti ir svorio tų naujų sąjūdžių, jau spėjusių efektingai pasireikšti rezistencinėje tautos kovoje prieš okupantą ir turinčių tautos pritarimą bei pasitikėjimą. Apie realų kiekvienos politinės grupės ar rezistencinės kovos organizacijos svorį pačioje tautoje, tiksliau sakant, apie realų svorio patikrinimą, negalima buvo esamomis aplinkybėmis nė galvoti. Šiuo atžvilgiu teko pripažinti visų ir kiekvienos grupės svorio lygybę, sutinkant, kad kiekviena grupė ar kovos organizacija esamomis sąlygomis politinėje tautos vadovybėje būtų vienodu svoriu atstovaujama. Savaiame suprantama, kad šitoksai "bėdos" metodas yra netobulus. Bet kita vertus, negalima nepripažinti, kad pagrindžio sąlygomis ligi šiol niekam nėra pavykę ką nors demokratiškesnio sumanyti. Dar daugiau. Įtraukus į tautos politinę vadovybę visą valstybinio nusistatymo politines partijas ir rezistencinės kovos organizacijas, netiesioginiu būdu buvo įtraukta visa politiškai sąmoninga tauta, t. y. visi tie sluoksniai, kurie yra laisvoje Lietuvoje politiniuose tautos sprendimuose dalyvavę.

Šitokią per politines grupes ir rezistencinės kovos organizacijas organišką tautos politinės minties bei valios reiškimo būdą pagrindžio sąlygomis pripažinus vienintele galimybe autoritetingai tautos politinei vadovybei sudaryti, praktiškai jau nesudarė sunkumų tokio organo sudėty sukompaktuoti. Kiek viena demokratinuose rinkimuose savo svorį įrodžiusi, savo atstovų pravedusi, politinė grupė tam organui duoda vieną savo atstovą. Tą pat daro ir kiekviena rezistencinėje kovoje efektyviai pasireikšusi kovos organizacija. Tuo būdu ir susikompaktavo vienuolikos narių organas, organiškai atstovaujantis visiems tautos sluoksniams ir turintis realų pagrindą kalbėti ir veikti tautos vardu. Teisybė, to organo veiklos pradžioje 2 potencialūs šio organo komponentai laikinai į veiksmingą organo sudėty neįėjo, pasilikdami tatau padaryti tinkamu laiku. Tačiau toks ūkininkų partijos ir ūkininkų sąjungos savanoriškas apsisprendimas nė kiek nemažino paties organo autoriteto, nes šiodvi politinės grupės likusiųjų devynių narių kolegijai pripažino pilną mandatą ir savo solidarumą su visais jos sprendimais. Todėl Darbo Federacijos, Krikščionių Demokratų, Laivės Kovotojų, Lietuvių Fronto, Nacionalistų Partijos, Socialdemokratų, Tautininkų, Valstiečių Liaudininkų ir Vienybės Sąjūdžio įgaliotiniai bendrame šių organizacijų susitarimu veikiančiame organe yra ne tik šių grupių atstovai, bet visos lietuvių tautos reprezentantai. Lygiai kaip demokratinuos rinkimuos grupės pastatytas kandidatas, kai jis išrenkamas, veikia ne grupės, bet tautos vardu.

(ELTA)

KILNUMO VARZYBOS

POWYS MATHERS

Pasakojama, kad kadaise Bagdade gyveno du jaunuoliai: pusbrolis ir pusseserė, kurie vienas kitą mylėjo nuo pat kūdikystės. Jų tėvai ir motinos buvo juos paskyrę vienas kitam ir dažnai sakydavo: "Kada Habibas užaugs jis ves Habibahą."

Jiedu augo kartu, o su jais augo ir jų meilė. Tačiau pasiekus vedybų metus jiems nebuvo lemta susituokti; laikui bėgant mergaitės tėvai nusigyveno ir tapo tiek neturtingi, jog buvo priversti priimti piršlybas garbingo šeicho, vieno turtingiausių Bagdado pirklių, kai jis paprašė jų dukters rankos.

Kada jungtuvės buvo sutartos jaunasis Habibas aplankė pusseserę Habibahą paskutinį kartą, ir ji ašarodama tarė:

— Mano mylimasis, tu girdejai, kad mano tėvai atidavė mane šeichui, kurio aš niekada nesu mačiusi ir mūsų meilė yra apvilta amžinai. Ar ne geriau būtų mirtis?

— Mūsų likimas kartus ir, žinoma negali būti ir kalbos apie mūsų laimę, — atsakė Habibas; — kaip galėsime mes jausti gyvenimo grožį šiame gražiame pasaulyje. Vienas Alachas žino, brangi pusseserė, kaip mes pergyvename šią sunkią dalį.

Jie liūdėjo kartu, ir gili nevilties naktis supo juo-

du, kada pranešė, jog reikia jiems skirtis, nes mergaitėi laikas vykti į jos vyro namus.

Nuliūdusi Habibahą buvo nuvežta su didelėmis iškilmėmis į šeicho namus ir tenai, po sveikinimų ir linkėjimų, palikta viena.

Užsibaigus visoms iškilmėms senas šeichas įžengė į jaunosios kambarį ir rado savo žmoną įsiknibusią į pagalves ir graudžiai raudančią; ji visa drebėjo nuo kukčiojimų. Jis tikrai nustebo tokiu jaunos mergaitės elgesiu, tačiau pamanė, jog ji verkia todėl, kad ką tik atsiskyrė su savo motina. "Pagaliau tas negali ilgai tęstis", pamanė jis. "Tampriausias varžtas tepamas alyva laisvėja, o malonūs žodžiai prijaunkina net liūtuką." Taip pamanęs jis prisiartinio prie jos ir tarė:

— O, Habibahą, mano sielos saulute, kodėl tu gadinai savo akių grožį? Koks rūpestis vertė tave užmiršti, kad aš esu prie tavęs?

Mergaitė, išgirdusi jo balsą, dar labiau pravirko ir dar stipriau prispaudė galvą prie pagalvių.

— Brangi Habibahą, — tarė šeichas mandagiai. — Jeigu jūs raudate savo motinos, tarkite žodį ir aš ją pakviesiu tučiuojau.

Mergaitė prispaudė galvą dar daugiau į pagalves,

Okupuotoje Tėvyneje

KLAIPĖDA ŠIANDIEN

Atsižvelgiant į Klaipėdos krašto specialinį pobūdį, tautybių santykį, bolševikų okupacija čia turi kai kurias skirtingas formas ir todėl sovietų propaganda vartoja visiškai skirtingus būdus, norėdama paskatinti klaipėdiečių repatriaciją iš Vokietijos.

Kaip jaučiasi repatrijavę klaipėdiečiai

Kentėdami vargą visose keturiose Vokietijos zonos, mažiau kaip D. Lietuvos lietuviai pažindami bolševikų okupaciją ir jos žiaurumus, Klaipėdos krašto lietuviai, palyginti, daug daugiau pasidavė bolševikų propagandos įtakai. Pirmiausia prievartos būdu buvo gražinta į savo kilmės kraštą (tik ne į ūkius) daugelis rusų zonos lietuvių, o 1946 - 1950 metų laikotarpyje ir iš kitų zonų grįžo keletas šimtų. Tačiau repatrijavusieji jaučiasi labai nesmagiai, ir keletas jau spėjo "atrepatrijuoti" atgal į vakarines zonas. Bėgtų atgal ir kiti — deja, sovietų saugumo įstaigos jau spėjo jais pasirūpinti. Sugrįžusieji pasakoja, kad rusai visą laiką kelionėje ir įvairiuose pereinamuose lageriuose juos švietė "politiškai", aiškino dabartines gyvenimo sąlygas okupuotoje Lietuvoje. Kai kur politrukų tarpe buvę ir lietuviškai kalbančių. Dar Brandenburge žadėję grįžusiems duoti po keletą šimtų rublių, tačiau iš Liepojos gatvėje įsikūrusio Lietuvių Komiteto tegavę po

70, gi šeimos po 100 rublių, neatsižvelgiant į vaikų skaičių. Beveik visi senieji gyventojai, kiek jų dar Klaipėdoje likę, kad ir labai interesavęsi repatrijantais, vienok viešai vengę su jais kalbėti ir tik paslapčiomis viena kita mintim pasidaliję. Jie labai stebisi, kai pamato iš V. Vokietijos sugrįžusį klaipėdiečių, gi drąsesnis netgi sušunka: "Tai gal galvoje nebergerai!"

Pusė Klaipėdos miesto sugriauta.

Raudonoji armija Klaipėdos miestą užėmė 1945.I. 28 d. Karo veiksmų eigoje, vokiečiams stipriai ginant, raudoniesiems puolant, buvo sugriauta apie 50% visų miesto ir uosto pastatų. Visiškai sugriautas jūrų prekybos uostas, elektros stotis, visos stambios įmonės. Mažiau paliestas stoties rajonas, Stoties, Simano Dacho ir šalutinės gatvės. Mažai sužalota Liepojos gatvės kairioji pusė (žiūrint iš šiaurės į Dangę), tuo tarpu kita pusė smarkiai sunaikinta. Gerokai nukentėjusi buvusi Aleksandro gatvė, abidvi Dangės upės pakrantės. Rajone tarp Biržos tilto iki Kulių vartų išliko apie 45% namų. Visiškai pradingusi garsioji turgaus halė, gi iš Turgaus gatvėje buvusių namų nelikę nė pusės. Visa Turgaus aikštė iki Karolio Tiltu dabar aptverta aukšta lentų tvora, kurios tarpuose iškyla sargybų

o senas jaunavedys tęsė toliau. — Jeigu jūs raudate savo tėvo ar kurios nors seserų, ar auklės, ar kurio nors mylimų gyvulių, pavyzdžiui: gaidžio, katytės, gazelės, tik tarkite žodį ir jie tučiuojau bus čia pristatyti.

Tik graudus kukčiojimas buvo atsakymas į tuos žodžius. Šeichas palaukęs valandėlę vėl tęsė:

— Gal jums, Habibaha, gaila namų, kuriuose užaugote? Jei taip, tai aš galiu jus gražinti atgal.

Kiek sujaudinta savo vyro užuojautos Habibaha pakėlė ašarotas akis ir išraudusį veidelį. Tyliu, virpančiu balsu ji atsakė:

— Mano viešpatie, aš raudu ne motinos, ne tėvo, ne seserų, ne auklės ir ne mylimų gyvulių. Aš maldauju jūsų nereikalauti pasakyti mano ašarų priežastį.

Puikusias šeichas, pamatęs pirmą kartą tą puikų veidelį, buvo nepaprastai sužavėtas jo grožio ir muzika skambančio balselio.

— O gražiausia šios žemės mergele, brangiausia Habibaha, jei mano išvardinti daiktai nėra jūsų ašarų priežastis, — tarė jis, — aš maldauju pasakyti man ją.

— Aš negaliu jums jos pasakyti, — atsakė ji.

Tada jis tarė:

— Tai aš žinau ją: jūs verkiate, nes bjauritės manimi. Jeigu jūs būtumėt per savo motiną man pranešusi, kad nenorite už manęs tekėti, aš niekada nebūčiau įvedęs jus į savo namus.

— Ne, Alacho vardu ne! — sušuko mergaitė. —

Aš nesibjauriu jums. Ir kaip galėčiau bjaurėtis kuo nors, ko niekad prieš tai nebuvo mačiusi? Tai yra visai kas kita ir aš nerandu tinkamų žodžių tam paaiškinti.

Tačiau šeichas prašė taip maloniai, kad ji galų gale ašarodama jam pripažino:

— Mano ašaros ir susigrauzimas yra dėl vieno man brangaus asmens, mano pusbrolio, su kuriuo aš kartu augau, pusbrolio, kuris mane myli ir kurį aš myliu. O, mano pone, meilės šaknys yra širdyje; augant meilės daigai skverbiasi į širdies gilumą.

Tai išgirdus šeicho veidas apsiniaukė ir praslinko apie valanda visiškoje tyloje. Staiga jis pakėlė galvą ir tarė:

— Brangi ponja, meilė yra Alacho ir jo pranašų teisė, kuriai priešintis dažnai nėra jokios jėgos. Tai kaip galiu aš prievartauti jūsų širdį? Nuraminkite savo brangią sielą ir nusišluostykite akis. Niekas neturi teisės trukdyti jūsų laimės, jei tas neparašyta likimo knygoje. Kelkite, mano jaunoji, ir eikite su pilnu ir laisvu mano sutikimu pas tą, kuris į jūsų meilę turi daugiau teisės, negu aš. Būkite jo žmona, tik grįžkite atgal anksti rytą, pirma, negu pabus tarnai. Nuo šio laiko jūs esate mano tikra dukterė, mano kūnas ir kraujas, o tėvas negali būti žiaurus savo dukteriai. Mano mirties valandoje jūs privalote būti čia. Dabar kelkite, mano vaikeli, ir eikite pas savo pusbrolių, nes jis gali mirštamai užsiverkti.

Jis pakėlė ją, aprenkę vestuvių drabužiais, uždėjo

bokšteliai. Čia įruošti raud. armijos karinių medžiagų sandėliai. Smarkiai sugriauta Grovių gatvė ir Smeltė. Klaipėdos miesto dalis anapus Žiemos uosto, Kanto gatvė ir Vitės priemiestis sugriauti 50-60 %. Su Neringa nėra jokio susisiekimo laivais. Ir anoje pusėje matosi daug sunaikinimų. Kariškais sumetimais civiliams uždrausta lankyti Kuršių Neringą. Atstatymas labai menkas ir niekas šiuo reikalu nesirūpina. Ilgainiui į darbą paleisti keli fabrikai, kurie ir dirba daugiausia rusų karo ūkiui. Smarkiau dirba Lindenau laivų statybos dirbtuvės, cheminis fabrikas Union, dvi lentpjūvės, tekstilės ir celiuliozės fabrikai. Tačiau ir šios gamybos įmonės labai skundžiasi mašinų stoka, nes karo metu sunaikintos mašinos nebuvo pakeistos naujomis.

Raudonosios armijos paminklas.

Bene didžiausias pastatas, kurį bolševikai pastatė Klaipėdos mieste, yra paminklas raud. armijai Liepojos gatvėje. Pastatas didžiulis, iš tašyto akmenis, su milžiniška platforma viršuje, ant kurios stovi dvi prieštankinės patrankos. Mieste pilna rusiškų plakatų, garsinančių bolševikų laimėjimus.

Kolonizacija ir deportacijos.

Paskutinio karo išdavijoje Klaipėdos kraštas neteko daug savo gyventojų, kurie pasitraukė į vakarus. Pažymėtina, kad pasitraukusiųjų tarpe daugiausia buvo vokiečiai. Jų palikti ūkiai paimti valdžios žinion ir kolonizuoti iš dalies maskolišku, iš dalies lietuvišku elementu. Į didesnes vietas, ypačiai Klaipėdą, atgabenta daug rusų kolonistų. Nežiūrint

to, 1949 metais viso Klaipėdos krašto gyventojų skaičius tesiekė 40% 1939 m. gyventojų skaičiaus. Pačiame Klaipėdos mieste telikę vos 1300 vokiečių. Visose pradžios, vidurinėse, amatų ir kit. mokyklose dėstoma rusiškai ir lietuviškai.

Klaipėdos krašto gyventojus kiekvienais metais lydėdavo D. Lietuvoje jau seniau žinomos deportacijų bangos. Pirmoji didžiulė deportacija čia buvo įvykdyta 1946 metais, kurią vėliau sekė kitos. Visi gaudymo būdai mums jau gerai žinomi ir bolševikai nieko nauja šioje srityje Klaipėdos krašte nebeišrado. Kiekvienam tremiamajam leisdavo pasiimti tiek rankinio bagažo, kiek jis galėjo panešti. Nelaimingojo galvijai, baldai ir kitas turtas paimamas valstybei. Suimtieji vežami kai kur autovežimiais, kitur (kaimuose) arkliais vežimais, stipriai saugomi policijos ir MVD. Trėmimo motyvai nesakomi. Tik pasiekę pačias ištrėmimo vietas jie patirdavo, kad čia turės kentėti nuo 5 iki 25 metų. Paskutinės trėmimo akcijos metu, apie kurią daugiau žinių suteikia grįžę repatrijantai ir "memellaenderių" spauda, buvo iš Klaipėdos miesto ir apskrities išvežta 9 suimtųjų vagonai, iš Šilutės 7, iš Pagėgių 8 prekiniai vagonai. Turint galvoje, kad rusų prekiniai vagonai yra didesni už vartojamus V. Europoje, paskutiniu ju transportu buvo išvežta apie 1.200 asmenų. Didžiausia tremiamųjų dalis tekusi vokiečiams, bet jų tarpe buvo ir nemažai lietuvių. Stotyse suimtieji labai stropiai saugomi. Daugelis jaunų vyrų betgi pabėgę iš savo namų, pakeliui ar ištrūkę stotyse. Kurie jų nekrito nuo bolš. sargybinių šūvių, padidino Lietuvos partizanų skaičių. Tremiami ir seneliai.

visas brangenybes ir pats išlydėjo pro duris.

Ji išėjusi į gatvę ir žingsniuodama namų link spindėjo kaip nepaprastas ornamentinis stabas, kokius vežioja puošniuose karnavaluose.

Vos ji paėjęjo keletą dešimtų žingsnių kaip tamsi figūra išniro iš namų šešėlio, ir naktinis vagis, kurį priviliojo jos brangenybių blizgėjimas, sulaukė ją ir suniurnėjo: "Jei tik jūs atidarysite burną — tučiuojau žūsitate."

Jo rankos pradėjo graibyti apie jos kaklą, kaip staiga jo žvilgsnis palietė jos veidą.

— Prisiekiu pranašo barzda, — sušuko jis, — ji turi brangiausias brangakmenis, kokius aš esu bet kada matęs. Aš privalau juos visus paimti. Brangi ponija, aš jums nieko nedarysiu, jei jūs būsite rami ir aš galiu prižadėti jums laimingą naktį, jei jūsi ramiai eisite su manim. "Ji, greičiausia, yra vestuvių svečias kurio nors didiko, jei su tokiomis brangenybėmis vaikščioja gatvė", pamanė jis.

Mergaitė staiga pravirko graudžiomis ašaromis. Vagis nustebęs sušuko:

— Ko jūs verkiate? Aš jums nieko nedarysiu, tik apiplėšiu. Geriausia bus, jei jūs patį atiduosite man visas brangenybes.

Tai taręs jis paėmė ją už rankos vestis su savim, tačiau ji išdrįso papasakoti jam, kas ji yra, koks geraširdiškas buvo šeichas ir išpasakojo visas savo vedybų smulkmenas. — Ir štai, kada atrodė, kad viskas baigsis gerai, aš netikėtai pakliuvau į jūsų rankas. Dabar darykite su manim ką norite, — baigė ji.

Plėšikas, kuris buvo vikriausias ir stipriausias iš visos to miesto vagių gaujos, sugebėjo teisingai įvertinti šeicho kilnumą. Jis pagalvojo trumpą valandėlę ir tarė:

— Kur gyvena jūsų pusbrolis, kurį jūs taip karštai mylite?

Ji nusakė jam sodą, namą ir gatvę.

Tada plėšikas tarė:

— Brangi ponija, nei vienas negali kaltinti mano profesijos vyrą tikrosios meilės kludymu. Alachas parinko mane jūsų sargu šiai nakčiai. Aš jus palydėsiu į jūsų pusbrolio namus, nes jūs pakeliui galite pakliūti į netikro vagies rankas. Gera daro mažai kas, blogą — daug kas, tačiau ne aš būsiu tu, kuris jums padarys blogą.

Tai taręs paėmė jis mergaitės ranką ir lyg kokią pasakos karalaitę atlydėjo iki pat jos mylimojo namų. Atlydėjęs jis atsisveikino ją, pabučiuodamas jos rūbelio kraštą ir dingto tamsoje.

Mergaitė apėjo aplink sodą, girdėdama pro pusbrolio kambario langus jį vieną beraudantį. Ji pabeldė į duris ir pilnas ašarų balsas paklausė, kas ten

— Habibaha, — ji atsakė.

— O, Habibahos balsas, — tarė pusbrolis. — Bet Habibaha mirė! Kas tu esi, kuri kalbi Habibahos balsu?

— Aš esu Habibaha.

Durys atsidarė ir Habibas apalęs puolė į pusserės rankas. Ji atgaivino jį karštais bučiniais ir pasakėjo jam apie pasikalbėjimą su vyru ir apie

Taip netoli Šilutės buvo suimti 82 metų vyras ir jo žmona 81 metų amžiaus, jau dvejus metus išgulęsi ligos patale. Senutė numirė dar Šilutės stotyje, tuo tarpu kai senelis dar pajėgęs pasiekti Sibirą.

Kiekviena miesto gatvė turi rusų komendantą, kuris registruoja gyventojus; prie kartotekų sėdi MV D-istai. Ypač persekiojami buvę "buržujai". Jie čia neturtingi, it bažnyčios pelės.

Skurdus vaizdas Klaipėdos krašte.

Važiuojant traukiniu perkamas bilietas, kuriame parašytas vagono numeris. Taigi, gali važiuoti tik paskirtame vagonė. Kiekvienas vagonas turi savo konduktorę, kuri kontroliuoja bilietus. Nežiūrint to daug kas važiuoja "zuikiais", dažniausiai ant tiltečių ar prisikabinę po vagonais. Stoties personalas tai pakeičia tylėdamas. Stočių pastatai labai skurdūs ir nepaprastai blogai atrodo. Daugelis langų dar neturi stiklų ir yra lentelėmis apkalti. Niekur nematyti tvorų — jos nuimtos ir sukūrentos. Daugelis sklypų, ūkių apiešti, nedirbami. Sunaikintos geležinkelių stotys dabar atstatomos labai primityviškos. Bėgiai apaugę žolėmis. Sritis tarp Priekulės — Kukoraičių mažai karo paliesta. Šilutės apylinkėse jau daug blogiau. Visur matyti priversti dideli Lietuvos miško kiekiai, kurie vežami iš krašto. Prie jo dirba ūkininkai, prievarta suvaryti. Keliaujant traukiniu nuolat girdėti trys kalbos: lietuvių, rusų, vokiečių. Stočių pastatuose ramu, nėra triukšmo, stinga klijentų. Bufetų tarnautojos dažniausia rusės, kalba tik rusiškai. Rusai su visais tekalba tik rusiškai. 90% viso geležinkelių ir stočių personalo rusai. Nemaža dalis krašto gyventojų išvaryti iš savo namų, kad užleistų juos rusams. Kas gyvena savo nuosavo namelio kampelyje, tas turi mokėti nuomą. Daugelis vokiečių namų savininkų išvaryti iš savo nuosavų gyvenamųjų patalpų ir patalpinti į specialiai jiems pastatytus barakus. Iš viso, krašto vaizdas labai skurdus, pasikeitęs.

įvykį su plėšiku.

Iš karto Habibas netarė nei žodžio, paskui pakilo mandagiai sakydamas:

— Einame su manim, mano meile.

Jis paėmė ją už rankos, netardamas nei žodžio, ir nusivedė per gatves į jos vyro namus.

Kada šeichas pamatė savo žmoną su jaunuoju Habibu ir suprato jo atėjimo tikslą, jis išivedė juos į savo kambarius ir išbučiavo, kaip bučiuoja tėvas savo tikrus vaikus.

— Jei Believeris paskelbė savo žmoną savo tikra dukterimi, jokia jėga negali pakeisti jo žodžio, — tarė jis. — Jūs man nieko neskolingi, mano vaikai, nes aš esu savo žodžio vergas.

Tai taręs jis perleido savo namus ir prekybą jaunuoliams, o pats išsikėlė gyventi į kitą miestą.

Vertė Celo

Ne tik skaityti,

bet ir prenumeruoti
reikalinga

AUSTRALIJOS LIETUVI

1950 M. PASAULIO KREPŠINIO PIRMENYBĖS.

Pereitų metų lapkričio mėnesį Argentinoje įvyko 1950-tųjų metų pasaulio krepšinio pirmenybės, kuriose, pirmą kartą krepšinio istorijoje, pasaulio krepšinio nugalėtoju tapo Argentina, finale įveikusi amerikiečių valstybinę rinktinę. Tai pirmas kartas, kada krepšinio gimtasis kraštas, Amerika, išleido pasaulio nugalėtojo vardą iš savo rankų, nes iki šiol visas pasaulines krepšinio pirmenybes buvo laimėjusi Amerika.

Jau iš seno yra žinoma, kad braziliečiai savo temperingumu būdu ir dideliu sportišku entuziastingumu visų sporto šakų pasauliniuose parengimuose sukeldavo varžovams didelį pavojų ne tik savo sportiniais sugebėjimais, bet neleistinu taisyklių interpretavimu, kartais net muštynėmis. Ne kartą Europos futbolo komandos ir kt. sporto šakų Europos atstovai viešėdami Brazilijoje stebėdavosi, kad sporto aikštynai yra atitverti nuo žiūrovų tribūnų aukštomis spygliuotų vielų tvoromis, o aikštės vidaus pusėje dežiuuoja policijos patruliai ir gaisrininkų brigados. Šios priemonės buvo organizuojamos, kad sulaikytų žiūrovus nuo užpuldinėjimo žaidėjų ir kad sulaikytų tarpusavies sportuojančiųjų kautynes.

Nepaprastai karštoje nuotaikoje praėjo ir 1950-tųjų metų Pasaulio Krepšinio Pirmenybės, kur panašiai, kaip aukščiau buvo minėta, žaidimų aikštės buvo atitvertos vielų tvora nuo žiūrovų, o žaidžiančiųjų komandų atsarginiai žaidėjai buvo laikomi už vielų tvoros ir reikalui esant pakeisti, buvo įleidžiami specialiai įrengtus vartelius į žaidimų aikštę. Naujasis pasaulio krepšinio meisteris pasižymėjo ypatinga sparta, geru sviedinio valdymu ir tiksliais mėtymais į krepšį. Amerikiečių komanda, kuri finale pralaimėjo net 15 taškų skirtumu, šį kartą nepasižymėjo ypatingu menu, ir, atrodo, kad šį kartą Amerika nebuvo atsiuntusi į pasaulines pirmenybes savo geriausią rinktinę. Be to, amerikiečių komanda buvo sudaryta pagrindinai iš žaidėjų, turinčių ūgį virš 6 pėdų, ko dėlei išlaikyti argentiniečių didelės spartos ir diktuojamo didelio greičio "milžinai" šį kartą nesugebėjo. Įdomu pastebėti, kad šį kartą rimčiausios pirmenybių varžovės buvo pietų Amerikos valstybės. Pirmenybių laimėtojai pasiskirstė vietomis sekančiai: 1. Argentina, 2. U. S. A. 3. Čilė, 4. Brazilija, 5. Egiptas, 6. Ispanija, 7. Prancūzija ir tt.

Pietų Amerikos laikraščiai gan plačiai aprašo šias krepšinio pasaulio pirmenybes, pažymėdami, kad Ispanijos rinktinė parodžiusi gražų krepšinio supratimą. Kadangi pradedant 1948-tais metais Ispanijos rinktinę treniruoja mūsų tautietis Mykolas Ruzgys, tai tuo pačiu ir mums atitenka garbė. Malonu pastebėti, kad jau nuo 1946 metų Mykolas Ruzgys, išsikėlęs kartu su amerikiečių invazine kariuomene Europoje ir peržygiavęs visą Prancūziją ir Vokietiją pasišalino iš amerikiečių kariuomenės ir pradėjo fantastinį krepšinio trenerio kelią. Pirmiausiai Ruzgys grįžta į Paryžių, kur suradęs dar iš Lietuvos laikų pažįstamus prancūzų rinktinės krepšininkus ir gavęs iš jų rekomendacijas gauti Prancūzijos krepšinio rinktinės trenerio vietą, kur jis išbūna arti vienerių metų. Per šį laiką jis

Amerika ir rezistenciniai sąjūdžiai

BRONYS RAILA

(Mūsų bendradarbio Amerikoje)

1950 m. gruodžio mėnesio pačioje pabaigoje daugelis Amerikos laikraščių smulkiais raidėmis pasiskelbė United Press pateiktą žinutę, jog respublikonų senatorius Alexander Wiley pasiūlė Amerikos valdžiai sukurti strateginę tarybą, kurios uždavinys būtų... kelti revoliucijas anapus geležinės uždangos.

Mr. Wiley yra įtakingas respublikonų partijos narys Senato užsienių reikalų komisijoje. Įdomiau tačiau yra ne tiek patsai pasiūlymas, kiek jo motyvai. Senatoriaus nuomone, jei Jungtinės Valstybės sugebėtų sukurstyti tikrus neramumus Rusijoje ir satelitinuose kraštuose, tai žymia dalimi būtų galima atstumti trečiojo pasaulinio karo grėsmę... Rusija per daugelį metų savo pinigais, ginklais ir sabotazo priemonėmis rėmė šamokslininkus įvairiuose kraštuose, tad dabar būtų teisinga panaudoti tokias pat priemones ir prieš ją. Taryba turinti būti sudaryta iš karo, ypač partizaninio karo mokslo žinovų, ji turi glaudžiai veikti su vyriausiu kariuomenės štabu, centrine žvalgybos įstaiga ir Valstybės departamentu.

Ta proga senatorius pažodžiui išsireiškė: "Juo daugiau rusai bus užsiėmę savo pačių vidaus sunkumais ir neramumų židiniais, tuo mažiau jie galį pasikliauti savo pačių ir satelitų liaudimi, ir tuo atžvilgiu karo grėsmė bei įtampa bus sumažinta."

Kiek ir ar iš viso toks pasiūlymas duos apčiuopiamų vaisių, jūsų bendradarbis negali žinoti. Bet jis jaučiasi galįs pasakyti, kad toks pasiūlymas ar, tiksliau, toks galvojimo būdas yra tipiškas Amerikos pažiūrai į rezistencinius sąjūdžius už geležinės uždangos. Ta prasme jis gana įdomus ir mums lietuviams, taigi vertas panagrinėjimo.

kartu su vienu iš prancūzų rinktinės žaidėju išleidia nemažą knygą apie krepšinį prancūzų kalba. Už gautą honorarą jis nusiperka bilietą į Monako ir pirmu traukiniu apleidžia Paryžių. Monake Ruzgys vėl gauna krašto rinktinės trenerio vietą ir geras gyvenimo sąlygas. Išmokęs monakiečius gerai žaisti krepšinį, Ruzgys vėl krauna savo čemodanus ir keliauja į Ispaniją, kur jau jo laukia Ispanijos krepšinio rinktinės trenerio vieta. Ruzgys visur save skelbdavo lietuviu ir net Argentinos laikraščiai, aprašydami Ispanijos žaidimo pajėgumą, pabrėžė, kad šios komandos pažanga padaryta dėka lietuvių trenerio Mykolo Ruzgio.

Baigdamas šį mažą rašinėlį noriu iškelti viso pasaulio lietuvių krepšininukų nuopelnus 1950-tuose metuose. Ir mes čia, Australijoje, galime didžiulius turėdami Australijos krepšinio rinktinės sąstatai net du lietuvius. Tikėkimės, kad 1951-mieji metai bus mūsų krepšininukams visame pasaulyje dar sekmingesni.

L. B.

Rezistencijos galybė ir mitas

Lotynų kilmės žodis, rezistencija (pasipriešinimas, spyrimasis) įgijo savotišką prasmę ypač nuo Antrojo pasaulinio karo metų, nors pats metodas iš pagrindžio bei iš užnugario vesti kovą prieš okupantą ar kokį kitą tironą yra tūkstančių metų senumo. Bet gal niekad jis nebuvo tokiu plačiu mastu ir sėkmingu būdu panaudotas, kaip per praėjusį karą. Vakaruose garsėjo prancūzų, belgų, olandų norvegų rezistenciniai sąjūdžiai. Rytuose — jugoslavų, lenkų, lietuvių, ukrainiečių. Karui baigiantis, net italai ir net dalelytė vokiečių turėjo savo rezistenciją.

Rezistencinių sąjūdžių veiklos metodai priklauso nuo kiekvienos vietos ypatingų aplinkybių. Jie buvo susieti su špionazu, sabotazu, slaptų karinių grupių telkimu, atviru partizaniniu karu, ekonominiu ir moraliniu okupanto žlugdymu, gelbstint savo žmones ir turta nuo sunaikinimo ir t.t. Rezistenciniai sąjūdžiai veik visur buvo pirmieji, kurie davė administraciją išvaduotajam kraštui ir vaidino svarbiausią rolę išvadavimo metu.

Kai okupantas yra labai stiprus ir veikia beato-dairiškai, rezistentai niekad negali turėti vilties patys vieni laimėti kovą. Tokie bandymai baigiasi tragiškai ir kai kada net beprasmiškai. Rezistencija tačiau visuomet tampa svarbi ir reikšminga, kai ji gali suderinti savo veiksmus su didžiųjų pajėgų veiksmais prieš bendrą priešą arba kai tie didieji pasistengia suderinti savo planus su priešo pagrindžiu taip, jog šiam būna įmanoma pareikšti savo jėgą stipriausiu būdu ir su mažiausiais beprasmingais nuostoliais. Pereito karo metu apšiai būta neigiamų ir teigiamų tokio bendradarbiavimo pavyzdžių. Rezistencijos veikimas pagrindžyje ir tos veiklos derinimas su lemiamaisiais faktoriais be abejonės yra tapęs atskira bei sudėtinga karo ir politikos mokslų šaka.

Šalia praktinės apčiuopiamos veiklos, rezistencija visuomet turi ir tam tikro psichologinio mito elementų. Kartais ji daugiau padaro dvasiškai, nei su bomba ar kulkosvaidžiu. Kartais gi bomba ir partizanų gyvybės auka daugiau lemia, nei romantiškiausios ir karščiausios propagandos žodžiai. Bet visuomet ji būna ir lieka paskui, kaip vienas iš pačių kilniausių ir stipriausių dvasinių mitų, — laisvės, kovos ir garbės etika, didvyriškumo giesmė, pasiaukojimo kilnybės malda, drąsos ir pasitikėjimo versmė, be ko viso jokia tauta negali svajoti įgyti ir išlaikyti nepriklausomybę.

Po šio karo padėtis kiek pasikeitė. Išvaduotos Europos vakaruose ir Azijos bei Afrikos kolonijose greit užmiršo apie rezistencijos prasmę. Gi mūsų broliai Europos rytuose rezistenciją tęsė, jiems karas nepasibaigė, jis tik šimteriopai pasunkėjo. Dar ir dėl to, kad laisvasis pasaulis mūsų rezistencijos nebeparemė, jos nesuprato, kartais iš jos tik šaipė

si. Ar tas pusantro milijono antikomunistinių pabėgėlių kada nors galės užmiršti, kaip demokratinių kraštų vyriausybės juos ragino ir net vertė grįžti į Rusiją ir geruoju, kaip versiams, pasiduoti enkavedisto valiai?

Ar tam reikalinga laisvės kovotojų auka?

Kiekvienas doras žmogus, patekęs šiapus geležinės uždangos ir galvodamas apie savo tautos likimą bolševizmo vergijoje, be abejojimo ne sykį sau statėsi klausimą: kiek mūsų laisvės pastangoms gali padėti Amerika, kurios priešininku tapo ta pati Rusija? Ir kas tokį klausimą viešai statė ar su pažįstamais diskutavo, ne kartą gavo išgirsti, pav., tokį komentarą:

— O, brole, čia painus klausimas. Padėties logika reikalauja, kad Amerika būtų teigiamai nusistačiusi rezistencinių sąjūdžių ir veiksmų atžvilgiu anapus geležinės uždangos. Bet toks reikalas pirmiau turi būti apsvarstytas kongreso komisijose, paskui kongresas turi paskirti atitinkamas lėšas ir t. t. Čia, matai, demokratija, viskas turi eiti legaliai tautos atstovai turi būti įsitikinę reikalo rimtumu, turi jį gerai išnagrinėti...

Daugiau patyręs rezistentas nesunkiai suvokia, ką toks metodas reiškia. Jis žino, kad dalykas bus svarstomas ir spaudoje, ir įvairiose vietose, ir kongreso komisijose, ir specialiuose "hearinguose", po ko visi planai sudarys popierio krūvas, o juos kartais gaus pavartyti koks dar likęs Hisso bičiulis Valstybės departamente, koks nors kvakerių draugas, ruošiantis planus, kaip pasiekti susipratimo su Rusija, arba kokia nors Koplantės pusseserė Teisingumo departamente, prof. Latimorės ar Remingtono draugai kitose žinybose... Visi gudriausi suplanavimai "vykdyti revoliucijas" anapus geležinės uždangos Maskvoje bus žinomi anksčiau, negu spės sunkiais keliais nueiti instrukcijos ir priemonės revoliucionieriams. Be abejojimo, visa tai bus pranešta ir per Voice of Amerika, idant pavergtoji bolševikų liaudis iš anksto žinotų, kaip ir kada jos išlaisvinimo kovai čia rimtai ruošiamasi padėti...

Tokių komentarus, pusiau rimtus, pusiau pašaipingus ne kartą yra girdėjęs jūsų bendradarbis ir tikriausiai ne jis vienas, ir ne paskutinis. Take it or leave it, — bet tai pavaizduoja tam tikrą atmosferą apie šias švelnias materijas.

Tačiau senatoriaus ir Senato komisijos nario Wiley pasiūlymas mane sudrebino. Ne tiek pats pasiūlymas, kuris keliamas gal jau laiku ir gal net labai išmintingai, kiek to pasiūlymo motyvai. O jie juk yra stačiai šiurpūs. Ir tokie aiškūs, kad dviprasmiškai neiškomentuojami. Rezistentai Rusijoje ir satelitiniuose kraštuose aukoja savo gyvybes, ne rizikuoja, bet yra tikri, jog už tai jų giminės atsidurs Sibire, tūkstančiai jų tautiečių bus ištremti ir išžudyti, — bet juk tam, kad tautų atsparumas nebūtų galutinai palaužtas, kad žmonės nenustotų paskutinės vilties, kad būtų iškentėta ir sulaukta valandos, kai galės prasidėti paskutinis išsivadavimas, kalbant be jokio pagražinimo, kai prasidės didysis karas prieš tautų kalėjimo tironus, grasinančius šiandien visam pasauliui. Rezistentai nėra vaikai, ir jų daugelis gerai supranta, kad tik tada ateis lais-

vės laimėjimas, kai Kremliaus diktatoriai bus pakviesti ne prokurorais, bet atsakovais į Nuernbergo teismą.

O senatorius motyvuoja, kad štabas revoliucijoms kelti už uždangos reikalingas sudaryti tik atsikėrusį Rusijai už jos diversiją demokratiniuose kraštuose ir tam, kad bolševikų kariuomenė bei MVD gautų tiek darbo namie, jog jiems kuriam laikui praeitų noras kelti "trubelius" užsieniuose ar planuoti naują karą. Kitaip sakant, jo žodžiais, rezistenciją tenai reikia remti tam, kad būtų galima jei ne išvengti, tai juo daugiau atitolinti tretįjį karą ar bent sumažinti jo grėsmės įtampą!...

Klaiku ir pagalvoti, jei tokie šio svarbaus pasiūlymo motyvai jau buvo atferuoti per Voice of America partizanams anapus geležinės uždangos. Reta girdėti, kas taip nuoširdžiai ir šurkščiai planuotų pirkti taikinius MVD švinui... taikos išlaikymo ir karo atitolinimo tikslu.

Visi prisimename, kaip Hitlerio pats didžiausias priešas Europos rytuose buvo psichologinio karo priemonių ignoravimas ar stačiai nesucebėjimas jomis pasinaudoti. Viskas buvo daroma taip, kad kara pasunkintu, visur reikėjo naudoti pliką jėgą ir pagaliau žūti nuo jos. Ir Amerikoje mėgstama kalbėti tik apie materialinės jėgos santykį bei galimą persvara. Tautinės, politinės, dvasinės rytu Europos tautų problemos mažai iudinamos. Pasitikima plika jėga, taigi, ryžtamasi eiti pačiu sunkiausiu keliu.

Rezistencinės nuotaikos žmonės šiapus geležinės uždangos tebemato prieš save dideli uždavinį išaiškinti rezistencijos prasmę ir metodus tautoms bei jų politikams, kuriems dar niekad neteko rezistencijoje dalyvauti, taigi, ir jos suprasti. Antra vertus, tarptautinių įvykių raida rodo, kad atėjo metas mūsų rezistentams ir savitarpie daug ka atgaivinti, suvienyti, persitvarkyti, paliekant nuosavybę, ka nelaiminga emigracija pridrumzino, santarmingai susitelkiant prie uždavinių ir kelio, kurio prošvaistės jau rodo darganotasis rytojus.

ĮVAIRENYBĖS

— Jonas Zizka, čekų tautos vadas, turėjęs įvairių santykių su Vytautu Didžiuoju, mirdamas savo testamente tarp kitų reikalų pažymėjo, kad iš jo odos būtų pagamintas būbnas, į kuri privalo būti mušama, kai čekų kariai žygiuos prieš vokiečius...

— Barcelonoje viena gtvė vadinasi "38 Paralelė" Spalio mėnesio 2 diena, kada buvo laukiama IT kariuomenės žveio Korėjoje per 38 paralelę, vienas iš minėtos gtvės gyventojų paprašė išsiuneti telefoną motyvuodamas, kad jis nei diena nei nakti neturi ramybės — šimtai žmonių skambina teiraudamiesi: "Ar Mac Arthuras jau atvėko?"

— Leipzigo zoologijos sode Sovietu taikos propagandistai iškabinėo plakatus su šūkiu: "Ir mes gyvuliai norime taikos" Sekantį rytą prie liūto narvo buvo iškabinatas toks atsakymas: "Lygiai taip, kaip mes tapome vegetarais."

Surinko Br. Zumeris

ENGLISH SECTION

Assimilation of Migrants Urged

S. A. PREMIER ON TWO DELAYING FACTORS

Mainly because of the two-year labor contract period and the housing shortage, New Australians were not becoming Australians in the true sense of the word as quickly as they should, the SA Premier (Mr. Playford) said at the Commonwealth Jubilee citizenship convention.

Mr. Playford, who was speaking on behalf of the State Governments, emphasised that he was not criticising the immigration programme. This, he said, had the support of all six States.

The States were particularly pleased that the question of immigration was non-political and that there was a continuous policy irrespective of the particular Federal Government in power.

bor contract for New Australians, Mr. Playford said.

Another was that the housing shortage had made migrant reception camps more like holding camps.

"Vital Role"

Opening the convention, the Governor-General (Mr. McKell) said, "Today we are once more on the march, with immigration playing the same vital role as it did during the gold rush days."

Australia's population growth was once more exceeding 3 p. c. a year and, in all, the country was gaining from immigration and natural increase about a quarter of a million a year, he added.

Vasarojame...

"We have a policy which appears to be a permanent policy in the best interests of the country's, safety and freedom," Mr. Playford added.

"But there is one thing giving concern. I believe the people coming into the country will become Australians in the full sense of the word more quickly the more quickly we can mix them with our own people."

One factor preventing this was the two-year la-

"We can look forward with confidence to an Australian population of 9m. by 1953 and 10m. in 1957," said Mr. McKell.

Our new settlers, both British and foreign, are coming here, not in search of gold as in earlier days, but in search of that happiness, prosperity and security a developing Australia can offer them.

"Australia's growth in manufacturing capacity, coupled with the demands of the great public deve-

lopment projects now under way, gives abundant scope for the absorption of migrants for many years to come."

97 p. c. British

The Federal Minister for Immigration (Mr. Holt) said that the end of the war more than 460.000 people had come to Australia to settle. This was a remarkable figure measured in a population of just over 8m.

About half had been settlers of British origin.

Fears that if Australia persisted with large-scale migration she would lose the British character of her community were groundless.

"Provided we can maintain a good rate of migration from the United Kingdom and continue a bouyant birth rate here, we can go on indefinitely with a programme of the present scale without substantially altering the overwhelming British preponderance of our population," he declared.

"Figures taken out at the end of last June showed that 97.6 p. c. of the Australian population was British.

"If we continue migration at the present levels until 1960, nine out of every 10 people in Australia will still be British."

There were already signs of a tendency to make migration a scapegoat for inflation, said Mr. Holt. This challenge must be met early and squarely because it remained the Government's strong conviction that large-scale migration was vital not only for the development of Australia but also to its security.

Defence Angle

Emphasising the importance of immigration from the defence angle, Mr. Holt said there was no world power in sight hostile to Australia which could for years develop the maritime resources to launch successfully an invasion in strength on Australia's shores

"Australia has been given a breathing space," he added. "It may not be long duration — we will be lucky if it endures for the next 20 years — but it does give us a chance, which we cannot afford to neglect, to build up our population rapidly against the possibility of future attack."

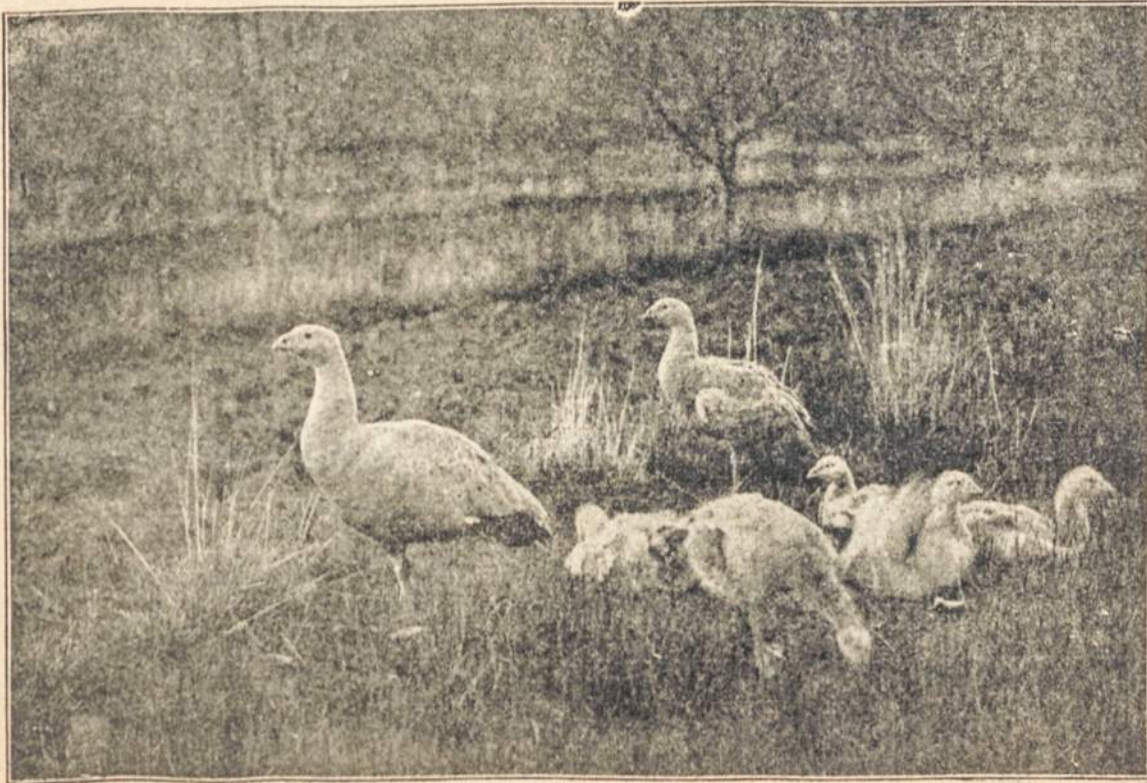
Mr Holt forecast that the nation's traditional policy of restriction on Asian immigration would become much stronger in tone and action if Australia failed to take all reasonable steps to build up her population.

"The day may not be far distant when our policy of exclusion is challenged by those who resent it most," he said.

"If it does come we will need friends in world councils. We will not gain much support unless we are able to establish that, by our own energetic efforts, we are doing all that might reasonably be expected of us to build up the population of our country."

The Acting Prime Minister (Mr. Fadden) said Australia could claim justifiable pride that no country selected its settlers more efficiently or with more care and no country offered better opportunities.

All this could not have been achieved without the active support of all major political parties.

"Šeimos" sargyboje...

MIGRANTS NOT LEARNING LANGUAGE

— More than 50,000 foreign-language migrants were making little or no attempt to learn the English language, Mr. C. D. Ewers said on January 9.

The Commonwealth Government was considering a clause in migrant contracts compelling migrants to learn English in a reasonable time, he said.

Mr. Ewers is the Commonwealth officer in charge of migrants' education.

Of 170,000 New Australians, 100,000 had had some form of English instruction through the free

instruction, and 70,000 are reasonably proficient.

"At present only 11,000 migrants are attending 900 continuous English classes throughout Australia, and 5000 posted to country areas and on shift work are taking correspondence courses."

Mr. Ewers said that progress in English instruction was impeded because foreign migrants were not compelled to learn the language.

"Old Australians" did not bring sufficient social pressure to bear on them.

Gulbės Melbourno botanikos sode

Commonwealth scheme, he said

But about half had cut their education before gaining any proficiency.

"Of 170,000 International Refugee Organisation migrants here, about 50,000 are in urgent need of English instruction," Mr. Ewers said.

"Another 50,000 have smattering but need more

Foreign papers

Employers should insist that their migrant workers learn English as soon as possible.

Mr. Ewers criticised retailers who published advertisements in foreign languages to attract migrants' custom.

Advertisements in their own language enable mi-

grants to manage without learning the language of their new country.

Migrant women, particularly, avoided learning English when they could do their shopping from advertisements in their own language.

The State secretary of the Returned Servicemen's League (Mr. Joyce) said that several R. S. L. sub-branches had complained of the publication of foreign language newspapers and advertisements.

ENGLISH LESSONS

The New South Wales President of the R. S. L. (Mr. Yeo) thinks that New Australians should be compelled to learn English.

He said this when commenting on a statement by a Commonwealth Education Officer that more than

50,000 foreign-language migrants were making little attempt to learn our language.

This languid migrant interest in new learning is unfortunate.

And jobs where English is an essential safety-first measure should be restricted to English-speaking migrants.

But, even if the quoted figures are accurate, there is no cause for alarm or compulsion.

Migrant children go to Australian schools, learn English as part of their educational birthright.

They will do more than compulsory lessons or Government decrees to jolt their parents out of lazy conservatism.

Today's young New Australians are undoubtedly the "dinkum Aussies" of tomorrow and succeeding generations.

Gervazas Maukelė

Mielas PILKI ILGAAUSI,

Tavo nuosirdumu nepaprastai esu sujaudintas. Juk praėjusių "žiemų" švenčių proga Tavo atsiųstoji kiauликė su "Happy Christmas" atnešė man "Xmas gift" visą tripenšą... Labai malonu, kad jau prisitaikė šios kant-rės populiariausioms kalėdinėms tradicijoms, kurios niekad neapsieina be dovanų, nors jos dažniausiai neperšoka vieno tripenso. Bet tai jau visiškai apsikiau-linau, nepasveikindamas tavęs ir neapgiftindamas. Bet suprask mane, jog aš jau senai esu įsitikinęs, kad panašūs sveikinimai ir linkė-jimai retai kada teišsipildo, o dovanoti ką nors... Juk pats žinai, kad iš kasyklų kasdien einu tiesiog į barą, iš baro — į lovą, dažnai su guminiiais darbo batais (kartais į griovį ar į "Police Station"), o iš ten vėl į kasyklas (dėl ko mane vietiniai angliakasiai skaito jau pasidavusiu amžinai asimiliacijai), ir taip sukasi mano kasdieninis ratas, neduodamas nė vieno atliekamo peno.

Dabar grįžkime prie Tavo tripenso. Taigi, prie jo pridėjus trigubai tiek už tą sumą išmaukiau visai padorų bokalą plonko (jei bandei, tai žinai, kad jis yra velniškai stiprus), kurio veikimo įta-koje paruošiau Tau dovanėlę. Štai ji:

KAI ALUS LABAI PATINKA, KARTAIS ŠITAIP ATSITINKA

Diena rūsti ir teisimo
Jau mane į nagą ima,
Vien tik už prasigėrimą.

Nors čia viršvalandžių marios.

Dypai net iš kailio nerias...

Bet man rūpi vien tik baras.

Žmona vis dar Bonegilloj

Sėdi sau skardinėj viloj,

Ir kasdien man laiškus pila.

Ir kasdien vis aliarmuoja:

— Siųski pinigų geruoju!

O jei ne — aš atvažiuoju

Su vaikučiais į Sydnejų

John'as palydėt žadėjo...

O tu, latre, eik sau vėjais.

Ta prakeikta Bonegilla

Daro rūpestį man gilų

Kerta mano plauką žilą

Juk tenai viengungiai trankos,

Ir visoki ponai lankos,

Moterims labai palankūs.

Diena rūsti ir teisimo!

Padėk, Raulai, Baltrau, Simai,

Palaužt blogą įpratimą.

Kaip čia atsiimti žmoną.

Juk būtų labai malonu

Nuolat jausti ją prie šono.

PAVĖLUOTAI PRAREGĖJĘ, TEBEGAUDO LAUKO VĖJĄ.

Žvilgterėjus į paskutines 1950 metų pasaulinės politikos apžvalgas.

Anglosaksų demokratai,

Aiškliai jau kaip dieną mato,

Kad nunacintos Europos

Liko jiems tik mažas lopas.

Politbiuro apetitas,

Negirdėtas, nematytas:

Pusę žemės jau apžiojęs,

Naujiems žygiams taiso kojas.

Pavėluotai praregėjus,

Tenka bėgti iš Korėjos.

Šypsosi sau Politbiuras,

Gvultu šaukia Mac Arthuras...

Velniava tikra jau daros!

Nebegebsti nei radaras,

Nei naujaisi išradimai.

Kada masės pulti ima.

O didieji demokratai,

Naujas nuolaidas numato.

Gera juk nors trumpą laiką

Pasapnuoti apie taiką...

TRUMPOS ŽINIOS

— Prancūzijos min. pirmininkas M. Pleven atvyko į Vašingtoną prašyti JAV-bių ginklų jos kovose su sukilėliais Indokinijoje.

— Rusijos turima atominė bomba yra tik "senas trantas" prieš JAV-bių 1951 metų modelį, — rašo "New York Times" atomo specialistas mokslininkas William Laurence.

— Pragyvenimo išlaidos Australijoje per paskutinį 1950 metų ketvirtį pakilo vidutiniškai 4,5%.

— Lėktuvo katastrofoj JAV-bėse žuvo 10 žmonių.

— Vaikų laikraštėlis Eglutė, po eto Bern. Brazdžionio redaguojama, po poros mėnesių pertraukos vėl pasirodė.

Vaikučiams tai džiugi dovanėlė

— JAV atstovas prie Jungtinių Tautų Mr. Gross pareiškė, kad Formozos klausimo išsprendimas priklauso nuo Amerikos tautinių interesų ir saugumo.

— Septynių Arabijos tautų ministrai pirmininkai ir užsienio reikalų ministrai susirinko į konferenciją, kurios tikslas formuluoti Arabijos tautų politiką ir karo planus ryšy su artėjančia pasauline krize.

— JAV armija iki birželio 30 d. sieksianti 3,5 mil. karių, t. y. 262.205 daugiau, negu buvo paskelbta viena diena anksčiau.

MUSU MAZIESIEMS

Redaguoja Teta Rūta

Nemunas

(Tąsa iš AL 2(62) Nr.)

— Jau šimtmečius aš čia sėdžiu ir laikiu jūsų vestuvių.

— Kas tu esi? Iš kur tu žinotai apie mus? — nu-
stebęs klausia Nemunas, ir paukštis jam atsako:

— Aš esu baltoji varna, kuri žino viską, kas bu-
vo ir kas bus. Aš tokia sena, kad vos galiu pajudė-
ti iš vietos. Bet aš nemirsiu, kol tu neperkelsi vi-
so tau paskirto keliu.

— Argi tu žinai, koks kelias man paskirtas? —
stebisi Nemunas.

— Ilgas tavo kelias ir sunkus. Daug upių tu su-
bursi prie savęs ir vesi jas pirmyn, vis tiesdamas
sau kelią į marias. Ne sau tu tiesi kelią, bet tai tau-
tai, kuri gyvens tavųjų upių pakraščiuos. Ir per ta-
ve pasieks jinais marias ir jūrą... ir pasaulį...

— Ak, baltoji varna, ar tu nenorėtum keliauti su
mumis ir mums padėti?

— Ką tai reiškia "su mumis"? Ar tu nematai, kad
tu esi vienas? Pažvelk atgal — tenai Beržūna vis
dar liejasi tavo vagon, bet čia jau jos nėra. Čia tu
vienas — Nemunas. Ir taip jau bus per amžius —
daug nuotakų džiaugsmingai puls į tavo glėbį ir ...
išnyks. O tu per amžius plauksi — didelis ir vienas
Didieji visad būna vienišai...

— Liūdnus dalykus tu man pasakoji, baltoji var-
na, — sako Nemunas, — bet aš noriu tavęs klausytis.
Keliauk su manim.

— Gerai, — atsakė paukštis. — Tada Nemunas
pašaukia bebrus ir įsako jiems padaryti laivą. Bebr-
rai nukerta medį, išskaptuoja, ir paukštė, atsitūpu-
si jame ima pasakoti:

— Tenai, kairėj pusėj, kur tu tik neseniai praplau-
kei, aš matau pilį ir miestą. Jo vardas bus Naugar-
dukas. Narsi ir garbinga giminė ten gyvens — lie-
tuviai. Jie apsigins nuo svetimų karių, bet žus nuo
gražių gudaičių žvilgsnio. Jie išautės... Daug am-
žių praeis, kol tu, Nemune, išgirsi šitą dainą, bet
aš girdžiu dabar — iš Naugarduko kilęs dainius tau
svetima kalba dainuoja: "Lietuva, mano Tėvyne!"

Kaip numestas siūlas atrodo žemėlapyje Nemu-
nas, bet pračina šimtmečiai, kol jis savo kelyje su-
tinka pilkų akių gudaitę Ščiara. Jis ne labai nori su
ja dėtis, prisimindamas varnos pasakojimą apie
Naugarduką, bet Ščiara prašo:

— Aš išgirdau apie tave, Nemune, ir skubėjau ta-
von šalin. Aš turėjau perbėgti nederlingas ir kietas
dirvas ir pripratau prie sunkaus darbo. Priimk ma-
ne, ir aš tau padėsiu pragrauzti kalnus ir uolas.

— Na gerai, — galų gale sutinka Nemunas.

Rami ir tyliai įsilieja Ščiara. Be vestuvių puo-
tos ir be džiūgesio. Bet ji neapvilia Nemuno. Ji tik-
rai gera darbininkė, ir Nemunas mato, kad dabar
jam nebereiks vien lygumomis plaukti. Jis prisirau-
sia kelią per kalnus taip giliai, kad jo abu krantai
aukštai aukštai iškilę tartum sienos. Jis tol plau-
na

smėlį ir žvyrą, kol jo dugne pasilieka vieni akme-
nys.

— Dabar aš visas permatomas, — džiaugiasi Ne-
munas. Ten, kur jo krantai žemesni, iš Baltvydžio
girių ateina stumbrai, briedžiai, šernai. Jie atsigeria
ir maudosi Nemune, pasisemdami iš jo naujų jėgų.

— Čia pat ant kranto aš vėl matau pilį... — krank-
si baltoji varna, — Tai Gardinas... lietuviai ginasi...
matau svetimas gentis... daug nežinomų kalbų... rū-
kas... a, rūkas sklaidosi... Žiūrėk! Ant bokšto ple-
vėsuoja trispalvė — visi linksmi. Ne, šita trispalvė
nebušileis. Nemune, atsimink — čia gyvens tavo
tauta. Žmonės, kurie tave mylės ir gins...

— O vis dėlto tos kalbos vargina, — galvoja Ne-
munas, — ir kelionė trukdosi... Kąžin kiek šimtme-
čių praėjo, kaip aš atsiskyriau nuo Pinsko?

Bet į tą klausimą jam niekas neatsako. Net bal-
toji varna, kuri mato ateitį, laiko skaičiuoti nemo-
ka. Nemunas išsiūnčia žvalgus — žvirblius ir kreg-
ždutes, kurios gyvena mažuose urveliuose jo kran-
tuose — ir žvalgai jam praneša:

— Į vakarus kelias eina vis aukštyn ir aukštyn,
bet šiaurėje mes matėm daugybę ežerų, mažų upe-
lių ir šaltinių.

Nemunas daug negalvodamas plačiais vingiais su-
ka į šiaurę. Pakeliui jis sutinka dvi seseris — Juo-
dąją ir Baltąją Ančią ir priima jas keliauti drauge.

— Druskininkai... — per sapnus murma baltoji
varna, ir Nemunas pastebi, kad jis teka per kažkokį
keistą dirvožemį, kur visi šaltiniai yra sūrūs. Bet ir
jį Nemunas neatstumia. Jis tiek daug upių yra pri-
ėmęs į savo vandenį, kad jos jam nieko nebereišk-
kia. Dažnai net jų vardų nebepaklausia. Tai nebe
ta pirmoji nuotaka — Beržūna... O gal sugrįžti? —
suabejoja Nemunas ir suka į rytus. Baltoji varna
pabunda ir ima pykti:

— Tai ką — pavargai? Atgal nori pas Pinską?
Laisvė nusibodo? Palauk, praeis šimtmečiai, ir iš
savo tautos galėsi pasimokyti, kaip laisvę brangin-
ti. Ant šitos, va, kalvos stovės Liškiava, garsi savo
tvirtais bajorais ir gražiom bajoraitėm. Tu dar ma-
tysi, kaip jie gins savo laisvę.

Kol varna barasi, Nemunas geroką šuolį padaro
į rytus, bet dabar susigėsta ir suka į šiaurę. Čia,
nors vietomis ir giliai tenka griaužis į kalvas, bet
darbas nesunkus, nes trapus žvyras lengvai duoda-
si paplaunamas.

(Bus daugiau)

ŠERADOS SPRENDIMAS

Tilpusios AL Nr. 2(62) šerados (galvosukio)
sprendimas yra toks: Kaunas, Jaunas, Kaunasi, Au-
nasi. Šią šeradą teisingai išsprendė: **Rimas ir Algis**
Dičiūnai (Lobethal, S. A.) ir **Rimantas Žit-**
kevičius (Maffra Vic.).

Sekančiame AL numeryje paskelbsime daugiau
uždavinių ir galvosukių ir apie sprendimo sąlygas.

Jūsų Teta Rūta

Redaguoja vyr. sktn. A. Krausas

Rukymas

Siandien pakalbėsime apie rūkymą. Ta legalizuota visuomenės blogybė vis giliau įleidžia šaknis. Besaikis rūkalų vartojimas visai atbukino atsakomybės jausmą prieš kitus žmones ir tuo labai apsunkinama nerūkantieji. Šių dienų žmonių npsitenkinimas, tingumas, nevyriškumas ir bloga nuotaika didžia dalimi paeina nuo perdėto, nesaikaus rūkymo. Ir mūsų bendruomenės susirinkimuose, posėdžiuose, koncertuose, šokių salėse rūkoma. Kartais ir moterų kambarin, kuriame ir vaikai būna, užsukęs svečias užtraukia cigarą, kurio siprūs ir troškiną dūmai slopina nerūkančiųjų krūtinę. Vis tai daroma gero tono vardan.

Rūkymo paprotys nesvetimas ir skautiškoje šeimoje. Kai kurie ir skautų vadai net perdėtai rūko ir rūkymui pridūoda tam tikros reikšmės, manydami tuo pakelsią savo "autoritetą." O savo silpnybei pateisinti tvirtina, kad ir skautybės kūrėjas Baden Powellis rūkęs ir nedraudęs skautams rūkyti.

Stiprus ir sveikas berniukas laiko prie kojų sviedinį.

Tuo klausimu leisiu pačiam skautybės kūrėjui pasisakyti: "Skautas nerūko. Bet kuris berniukas gali rūkyti. Tai ne toks jau puikus dalykas. Bet skautas nerūko todėl, kad nėra kvailys. Jis žino, kad jei berniukas rūko prieš suaugdamas, tai tikriausiai silpnina širdį, o širdis svarbiausias organas berniuko kūne. Ji išvarinėja kraują po visą kūną, kad augtų kaulai ir raumenys. Jei širdis neatlieka savo darbo, kūnas negali augti sveikas. Kiekvienas skautas žino, kad rūkymas gadina akis ir uoslę, kuri yra didžiausios svarbos žvalgymui einant veikliąją tarnybą."

Ir Baden Powellis ankstybesniau savo gyvenime rūkė, bet patyręs tabako žalą visiškai metė rūkyti. Jis sako: "Aš pats rūkiu, būtent, pypkę, kol aš kartą susijėjau su amerikiečių pasienio sargybiniais,ėjusiais žvalgybą prieš indėnus. Nei vienas iš jų nerūkė, o jie užjausdami mane išjuokė nedakepusiu vaikinui, kadangi aš rūkydamas tariausi parodysiąs savo vyriškumą. Jie paaiškino man, kad rūkymas paveikia akis, kvėpavimą ir uoslę, o ypač uoslę nakties žvalgymui esanti neapsakomos vertės. Nuo tos valandos aš tuojuo lioviausi rūkęs ir niekuomet daugiau nebepradėjau. Dėl to susilaikymo man einasi geriau ir sveikiau, o taip pat pinigine ne-tuštėja."

Vadinasi, skautybės kūrėjas nepalaikė rūkymo ir pats metė rūkyti. Mes, tęsdami gražią skautų-čių tradiciją, kad skautas, -tė nerūkė ir negėrė, susilaikome nuo nikotino, nes tai naudinga sveikatai, grūdina valią ir aukština jaunuo-lį, mažina socialines blogybes ir kelia idealistinį jaunuomenės nu-siteikimą. Ir pagal Pirmijos ap-linkraštį iš 1948 m. sausio 31 d.

skautas ir skautė iki 21 metų visiškai nerūko. Nuo 21 metų kiekvienas LSS narys gali apsispręsti nerūkyti ar rūkyti. Tačiau tas leidimas apsispręsti nėra paskatinimas ar patarimas keisti skautišką tradiciją, vykdytą ligi 21 metų, ir tas leidimas negali būti aiškinama kokia atpalaiduojančia privilegija, jei LSS narys, be LSS dar yra varžomas ar griežčiau varžomas savo šeimos, mokyklos ar kito jį tiesioginiai liečiančio veiksnio.

Rūkantieji LSS nariai nerūko: skautų sueigose, iškylose, užsiėmimuose ir panašiai, dalyvaudami su kitais, ypač jaunesniaisiais, LSS nariai, būdami uniformuoti viešose vietose bei kitais atvejais dalyvaudami skautų ar skaučių vardu. Reiktų ir išemigravusiems mūsų broliams ir sesėms šių Pirmijos nuostatų ir gerų principų laikytis. Ar šiuo klausimu palaidumas neįsigali? Griežčiau kontroliuokime savo veiksmus ir atsi-
(Perkelta į 14 psl.)

"Ištizi." Berniukas, kuris bezdžionuoja vyrą rūkydamas; Jis bus amžinas netikša.

Naujienos

T Ė V Y N Ė J E

90% LIETUVOS UKININKŲ KOLCHOZUOSE.

Tėvynės Balsas 1950.XI.10 d. Nr. 46, aprašydamas spalio revoliucijos šventės iškilmes Lietuvos sostinėje, pažymi, esą žemės ūki ir kitų ūkinių ministerijų darbuotojai nešė plakatus su įrašais: "90% darbo valstiečių stojo į kolūkinį kelią." Kita proga bolševikų laikraščiai pažymi, esą Lietuvos žemės sukolchozinimas beveik baigtas.

DEGINA LIETUVIŠKĄSIAS KNYGAS

Lenkų katalikų spauda tremtyje praneša, esą pastroju metu Lietuvos ir Latvijos įvairiose vietovėse iškilmingai buvusios deginamos lietuviškos ir latviškos knygos. Jau prieš kurį laiką bolševikų partinės bei propagandinės įstaigos sudarė draudžiamųjų skaityti knygų sąrašus, į kuriuos įėjo beveik visos gerosios knygos išleistos nepriklausomoje Lietuvoje.

Atkelta iš 13 psl.)

minkime 10 įstatą.

Suglaudami mintis, prieiname šių išvadų: 1) Baden Powellis, patyręs nikotino žalingumą, visiškai metė rūkęs ir yra saulėtas pavyzdys ne tik jauniems, bet ir seniesiems skautams; Tuntininkų suvažiavimo nutarimu ir Pirmios patvirtintu nuostatu LSS narys ligi 21 metų amžiaus visiškai nerūko. Įpratusysis rūkyti vyresnio amžiaus skautas, — skautiškuose parengimuose, sueigose bei užsiėmimuose nerūko. Tad be reikalo kai kurie broliai, norėdami pateisinti savo silpnybę, tvirtina, kad pats skautybės kūrėjas visą amžių rūkęs. Negražu, kad skautas ar skautė demonstratyviai ir perdėtai rūko. Kaip mes nesiaiškintume, rūkymas niekuomet negali būti priskirtas prie teigiamų savybių, o yra vergavimas tam blogam įpročiui. Būdami gamtos ir gryno oro bičiuliai, stengsimės kuo mažiau vartoti nuodų, alinančių mūsų kūną. "Skautas blai vos ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose."

A. K.

je. Uždraustos lietuviškos knygos buvo išrinktos ne tik iš mokyklų ir kitų bibliotekų, bet ir privatiems asmenims jas turėjo sunešti į komunistų partijos paskirtas tokių knygų surinkimo vietas. Deginimų metu labai nukentėjusi Lietuvos religinė literatūra.

MĖGINA ATŽELDINTI MIŠKUS.

Dabartinis LTSR "miškų ūkio ministras" A. Matulionis TB Nr. 44 skundžiasi esą baigią nykti Lietuvos miškai. Visą kaltę dėlto jis suverčia visoms Nepr. Lietuvos valdžioms. Antrasis didžiausias kaltininkas esą hitleriniai okupantai, iškirte daugiau kaip 10 milijonų hektarų geriausios medienos. Nutylėjęs visiems gerai žinomą tiesą, kad vis dėlto daugiausia Lietuvos miškų savo kiek vieną žiemą vykdomomis "paruošomis" išnaikino bolševikai 1944-1950 m. okupacijos metu. "Ministras" šaukia, esą jau pats laikas susirūpinti Lietuvos miškų atželdinimu. Tačiau jaunųjų medelynų reikalams 1951 m. paskirta vos 200.000 rublių.

PROPAGANDINĖ FILMA LIETUVIŠKAI.

Bolševikų įsteigta LTSR kronikinių — dokumentinių filmų kino studija baigė perdirbti sovietinę filmą "Jie turi savo tėvynę" Kaip žinia, ši filmą yra sukurta Sovietų Sąjungoje ir yra nukreipta prieš anglus ir amerikiečius už tai, kad šie globoja tremtinius. Propagandos sumetimais, sumanyta šią filmą perkalbėti lietuviškai. Darbas buvo pavestas režisieriui S. Čaikauskui. Pagrindinius vaidmenis įkalbėjo Petraitis, Juodytė, Mironaitė, Derkintis, Lietuvaitytė ir kt. (TB Nr. 45)

ELTA

MES AUSTRALIOJE SYDNEJUS

— A. L. Bendruomenės Krašto Valdyba, vykdydama atstovų suvažiavimo nutarimą dėl savaitraščio **Mūsų Pastogės** priklausomybės, delegavo tris valdybos narius tartis su **Mūsų Pastogės** leidėju. Preliminariniuose pasikalbėjimuose paaiškėjo, kad p. Baužė sutinka perduoti **Mūsų Pastogę**

ALBendruomenei su sąlyga, jei bus apmokėtos dar nepadengtos laikraščio leidimo sąskaitos ir sumokėta jam už visą laiką atsakinėjo redaktorius alga. Suma siekianti 700 svarų. Pasitarimai dar nėra baigti.

— ALB Krašto Valdyba naujoje savo būstinėje, 5, Young St., Circular Quay, Sydney, ruošiasi atidaryti ALB knygyną. Daug lietuviškų knygų Australijos lietuviams prieš metus laiko buvo atsiųsta iš Vokietijos. Jos dar tebėra Bathursto imigrantų stovykloje. Knygos bus pargabentos į Sydnejų ir atiduotos naudotis visuomenei. Knygyną vesti ir tvarkyti be atlyginimo pasižadėjo p. Simniškis. Ta pačia proga Krašto Valdyba prašo tautiečius aukoti knygas knygyno padidinimui.

— Sausio mėn. 14 d. Camperdown parapijos salėje įvyko ALB Sydnejaus apylinkės susirinkimas. P-nas Saudargas padarė pranešimą apie Visuotinę ALB atstovų suvažiavimą. Kai kurie pranešime iškelti dalykai buvo susirinkimo gyvai diskutuoti, ypačingai **Mūsų Pastogės** priklausomybė. P-nui Vaičiūčiui padarius išsamų apylinkės valdybos veiklos pranešimą ir susirinkimui patvirtinus pavyzdiną paruoštą piniginę apyskaitą, buvo išrinkta naujoji Apylinkės Valdyba, Kontrolės Komisija ir Garbės Teismas. Į Apylinkės Valdybą išrinkti pp. Saudargas, Kazlauskas, Protas, Bičiūnas ir Petronis. Į Kontrolės Komisiją pp. Dirkis, Karionas, Batūra. Į Garbės Teismą pp. Žukauskas, kun. P. Butkus ir Karvelis.

— Tradicinis Trocadero balius suruoštas pr. metų gruodžio 28 d. ALB suvažiavimui pagerbti davė £42 pelno. Baliaus pelnas bus suaudotas pasiųsti maisto siuntinius džiova sergantiems lietuviams Vokietijos sanatorijose.

— Yra žinių, kad seniau Australijoje gyvenę lietuviai, buvusios Australijos Lietuvių Draugijos nariai-pionieriai, nepatenkinti ALD įjungimu į ALBendruomenę ir tos Draugijos turto perdavimu ALBendruomenei, ruošiasi

1951 m. sausio 29 d.

— 15 —

AUSTRALIJOS LIETUVIS

vėl atkurti Australijos Lietuvių Draugiją ir sau reikalauja paveldejimo teisės.

Arkadijus Auga

JAUNIME!

Tu visuomet buvai pirmas kovoti už tautos garbę.

Vieni už lietuvišką reikalą beko vadami, net galvas padėjo, kiti — vandenynus prskrido, dar kiti — Europos krepšinio meiteriais tapo...

Tu visuomet pasirenki tuos kovos būdus ir priemones, kurias laikas ir apystovos leidžia.

Anksčiau laimėta garbė Tave įpareigoja ir šiandien. Ir ne vien tai. Tave įpareigoja ir paskui sekanti paauglių karta, kuri Tavo pėdomis, jei tos pėdos liks bent kiek ryškios svetimoje žemėje.

Mes žinome, Tu nori kovoti. O mokėti kovoti — reiškia būti lietuviškos organizacijos nariu.

Adelaidės lietuvių sporto klubas "Vytis" teikia Tau progą. "Vyties" krepšininkai — Pietų Australijos meisteris — pasigenda Tavo draugystės.

Palaikyk "Vyties" kovingumą. Atiduok jam bent truputį savo jaunatvės, idealizmo ir ryžto. Tebūnie "Vyties" kova Tavo kova ir "Vyties" laimėjimai — Tavo laimėjimais.

Pagaliau Tavo įnašas — 1 penas iš kasdieninio uždarbio — sustiprins klubą medžiagiškai.

Įsirašyk kluban nariu.

Lankyk "Vyties" susirinkimus.

Pareiškimai įstoti kluban įteikiami valdybos nariams: J. Pyragiui, Taparauškienei, Č. Zamoiskiui, J. Janavičiui, A. Fišeriui

VYTIES SPORTO KLUBO
VALDYBA

D-ro VINCO KUDIRKOS 60 metų jubiliejaus minėjimas įvyko Melbourne pr. m. gruodžio 17 d. Minėjimą suruošė Melbourne "Šviesos" Samburis. Išsamią paskaitą skaitė arch. Vyt. Žemkalnis. Be to, buvo skaitomi Dr. V. Kudirkos kūriniai.

ADELAIDES TEATRO MĖGĖJŲ GRUPĖ sausio 19 ir 20 dienomis sekmingai gastroliavo Melbourne. Per abi dienas apsilankė virš 1.000 tautiečių. Platesnis aprašymas tilps sekančiame AL numeryje.

LIETUVIAI PASAULYJE

Dr. VYDUNAS BERLYNE

Kalėdų švenčių metu dr. Vydūnas lankėsi Berlyne ir skaitė kecurias paskaitas. Jis iš universitete lektoriavimo laikų dar turi nemaža gerbėjų ir vokiečių sluogsnuose. Prieš pat Kalėdas, gruodžio mėn. 20 d. numarino savo sesę Mariją. Prieš tai Velykų metu palaidojo jaunesniąją sesę. Tuo būdu mūsų Tautos Žmoniškumo Skelbėjas liko vienas iš savo šeimos narių. Berlyniškiai kvietė jį čia apsigyventi, bet jis Detmoldą daugiau mėgsta, nes čia ramiau ir oras gaivesnis. Savo laišku iš Berlyno dr. Vydūnas siūpčia visiems Australijos lietuviams širdingiausias sveikinimus. Bičiuliai ir artimieji, norintieji išreikšti užuojautą seseriai Mariutei mirus, siūncia laiškus šiuo adresu: Dr. Vydūnas (21) Detmold, Moltke Str. 36, Germany, British Zone.

A. Kr.

U Ž S I E N I S

KARAS KORĖJOJE.

Korėjos fronte per pastarąsias dvi savaites neįvyko jokių žymesnių karo veiksmų. Jungtinių Tautų kariuomenės patruliai kai kuriose vietose, daugiausia žvalgybos tikslais, pasistūmėjo į priekį ir atsiėmė kai kuriuos miestus, ne sutikdami žymesnio komunistų pasipriešinimo. Pagrindinė komunistų armija, manoma, yra kiek toliau nuo priešakinių postų ir ruošiasi masiškai ofensyvai kai išryškės politinė situacija ir gaus pakankamai medžiagų.

Nuo pr. metų lapkričio 1 d. komunistų pusėje pasirodė rusų gamybos lėktuvai. Iki šiol JT aviacija ir priešlėktuvinė gynyba numušė arba sugadino 63 priešo lėktuvus netekdama 5 savo lėktuvų.

Ryšy su aštrėjančia padėtimi į Tokio buvo atsilankę aukšti JAV gynybos vadai, iš kurių Armijos Gen. Štabo viršininkas gen. Lawton Collins lankėsi Korėjos fronte. Ta proga gen. Collins pareiškė, kad JT armija pasiliks Korėjoje ir kovos toliau už tuos tikslus, kurie jai pavsti JT sprendimu

Gi gen. MacArthuras, kuris sausio 21 d. lankėsi Korėjos fronte, pareiškė spaudos atstovams, kad JT karinės jėgos pasiliks Korėjoje tol, kol JT ras tai reikalinga. Esą, per daug kalbama apie JT

armijos išmetimą iš Korėjos. "Niekas negali mūsų išmesti," pa reiškė gen. MacArthuras.

Spėjama, kad Kinijos jėgos fronto ruože siekiančios apie 300.000 karių, ir apie 450.000 stovi rezerve Yalu upės srityje, pasiruošusios žygiui.

ANGLIJA SVYRUOJA

Kom. Kinija, atmetusi visus anglų planus taikiu būdu likviduoti karą Korėjoje, pasiūlė savuosius, pagal kuriuos JT armija turinti pasitraukti iš Korėjos ir jos likimą spręsti palikti komunistų vyriausybėms; atšaukti tautinės Kinijos vyriausybės pripažinimą, priimti į JT Kom. Kiniją ir Formozos salą užleisti komunistams.

Kaip ir galima buvo laukti, JA Valstybės šį Pekingo vyriausybės priešpasiūlymą atmetė ir pasiūlė J. Tautoms pripažinti Kom. Kiniją agresorium ir pradėti taikinti ūkio ir kariškas sankcijas kitaip sakant, J. Tautos būtų karo stovyje su Kom. Kinija.

Tokiam griežtam ir teisingam JAV sprendimui pastojo kelią Anglija, kuri mano kad reikia padaryti Kinijai nuolaidas (kaip Hitleriui Muenchene), jos reikalavimus patenkinti ir iš Korėjos bei Formozos pasitraukti. Tačiau ir pačioj Anglijos imperijoje nėra vieningumo. Australija, N. Zelandija, Pietų Afrika ir Kanada tuoj pat pareiškusios, kad jos be kompromisų rems JAV planą. Indija ir kitos Azijos tautos iš simpatijos Kinijai palaikančios nuolaidų politiką

Matydamas anglosaksų nesutarimus Kremlius trina rankas — o gal gi ir pavyks anglosaksus su skaldyti. Juk tai Kremliaus svajonė.

Artimiausios dienos, kurias pasaulio spauda vadina kritiškoms dienomis, parodys, ar anglosaksai išliks vieningi, kas reikštų jų laimėjimą, ar suskils, kas reikštų pasunkėjimą kovos prieš rusiškąjį imperializmą, siekiantį pavergti dar liasvas pasaulio tautas.

(Žinių tąsa 11 psl.)

Prašomi atsiliepti

MIMOTAS Mykolas ir VALKAVIČIUS Stasys šiuo adresu: J. Strazdas, 4204 L. Lv. Co., Lagarde Kasere, Bamberg, Germany.

SIUNTINIAI LIGONIAMS

Sanatorijose gulintiems tautiečiams Vokietijoje pasiūsta 14 siuntinių tokios sudėties: kavos pupelių degintų 4,5 lb. ir šokolado 0,5 lb. Kaina: produktų £1.11. 7, pašto išlaidos 6/11 ir dėžė 1/3, viso vieno siuntinio kaina &1.19.9 Išsiūsta šiems asmenims (skliaus teliuose pažymėta, kieno vardu išsiūsta): E. Mačkaitei (J. Purvinas) Jurgiui Rameliui (P. Ligeikis), Ignui Stankaičiui (Bolys Kasparas), Antanui Mažeikai (R. Greimas), Pranui Vackoniui (J. Varškys), Broniui Tumoniui (J. Varškys), Jonui Baryniui (J. Varškys), Jurgiui Breivei (J. Varškys), Danutei Čiuprinskaitei (J. Varškys), Sal. Mockevičiui (S. Kairys), Antanui Jakimčiui (A. V. Anulis), Stasiui Sarpaliui (P. Donielienė), Verikui Aleksandrui (Austrl. Lietuvis) ir Irenai Benderytei (Austr. Lietuvis).

Siuntiniai į Vokietiją keliauja 3—4 mėnesius

LIETUVIŲ DAILĖS GRUPĖ

Pr. m. gruodžio 27 ir 28 dienomis suvažiavę Sydnejun keletas Taikomosios Dailės Instituto Freiburge auklėtinių įsteigė "Lietuvių Dailės Grupę Aitvarą". Jos pagrindinis tikslas yra skatinti ir visokiariopai padėti nariams meno vertybes kurti. Sutarta šių metų būvyje Sydnejuje suruošti viešą meno kūrinių parodą, be to, steigti narių naudojimui biblioteką. Ją tuo tarpu sudarys narių turimi spaudiniai, prenumeratos iš užsienių ir, kiek leis sąlygos, vėliau bus papildoma naujais leidimais.

Grupėi vadovauja išrinkti Vyr. Aitvaras — Jurgis Bistrickas ir pavaduotojas — Henrikas Šalkauskas. Grupės adresas: Mr. J. Kalgovas (Aitvarui), 96, Campbell Parade, Flat 8, Bondi-Sydney.

Jonas Dubickas ieško JONO ŽEMANTAUSKO, Vokietijoje gyvenusio auklėjimo namuos Klinberg. 1949 metais atvyko į Australiją. — Prašau atsiliepti arba žinčius apie jį pranešti šiuo adresu: P. Kairys, Intern. Harvester Co. Training School, North Shore Vic.

MODESTĄ ČIPLĮ paieško Kalinauskas Vytautas. Rašyti: C. B. H. Ltd. Corrigin, W. A.

**VASARIO 16-sios MINĖJIMAS
A D E L A I D Ė J E**

Vasario 16 d. 8 val. vak. Town Hall (miesto rotušės salėje) įvyks **Lietuviškas koncertas**

Programoje: lietuvių kompozitorių kūriniai, liaudies dainos ir tautiški šokiai.

Išpildo: lietuviai menininkai — El. Rūkštelienė (sopranas), Pr. Matiukas (smuikas) australai — Jessy Cadix (fortepijonas) Cleve Martin (klarnetas), Vivien Tuck (akompanijatorė — fortepijonas), mišrus balsų dvigubas kvartetas, vadov. J. Zdanavičiaus ir tautinių šokių grupė, vadov. M. Baronaitės — Grėbliūnienės, ir kt.

Visi tautiečiai yra kviečiami apsilankyti į šį reikšmingą koncertą ir taip pat prašomi atsivesti savo svečius-australus.

Koncertą globoja S. A. Konservatorijos Direktorius prof. J. Bishop ir Lady de Crespigni.

Vasario 18 d. Katalikų Katedroje 10 val. bus atlaikytos iškilmingos pamaldos, gi tą pat vakarą šv. Ksavero salėje (Wakefield St.) Vasario 16-tos šventės proga bus akademija ir iškilmingas visų lietuvių akto pasirašymas.

Kiekvienas lietuvis turi įsipareigoti pasirašyti šį svarbios reikšmės dokumentą.

ALB Adelaidės
Apylinkės Valdyba

!! NEPAMIRŠKITE !!

"NAKTIS VENECIJOJE"

1951 m. kovo 16 dieną, penktadienį, nuo 7 val. 30 min. vak. iki 2 val. ryto Melbourne, Fitzroy Town Hall'e (Tramvajai 9 ir 10 nuo Collins gatvės) groja žinomas estų orkestras ir Bar-Trio "Miko"

Europietiškas bufetas — gautas leidimas svaiginamiems gėrimams.

Staliukai užsakomi tą pat vakarą prie kasos.

Melbourn Naujųjų Australų
Komitetas

Dėl išvažiavimo skubiai parduodamas SKLYPAS Melrose Park Nr. 466. Įmokėta tik dalis. Suinteresuoti kreipiasi į E. Truchanas, Holding Centre Woodside, S. A.

ANGLŲ KALBOS GRAMATI-KŲ, J. Kukanauzos, vėl gavome. Kaina 8/6. Užsakymus siųsti AL

PRANEŠIMAS

Mėnesinis kultūros žurnalas
A I D A J

redaguojamas rašytojo Ant. Vaičiulaičio, Australijoje kainuoja metams 2 sv. 14 šil. Platintojai: 1) Kun. P. Jatulis, Archbishop's House, West Terrace, ADELAIDE, S. A.

2) A. Kružas, WOOMERA WEST, S. A.

3) Br. Zumeris, 5 Irene Place, East Prahran (MELBOURNE)

4) V. Čižauskas, 2A Wattle Tree Rd., Drumcondra, GEELONG, Vic.

BLYŪŲ BALIUS...

Vasario 6 d. 7 val. St. Xavier salėje, Wakefield g-vė (prie Katedros) ruošiamas

UŽGAVĖNIŲ BLYŪŲ
B A L I U S

į kurį kviečiami visi lietuviai atsilankyti.

Gros lietuviškas džzasas

Bufetas be svaiginamųjų gėrimų. Įėjimas su pakvietimais (kaina 3 šil.) kurie gaunami pas ALB Adelaidės Apyl. Valdybos narius. ALB Adelaidės Apyl. Valdyba

ATSIRADO DINGĘS BAGAŽAS. — Imigracijos Departamentas informuoja, kad atsirado dingęs bagažas šių lietuvių: Povilo Dainiaus, Juozo Kavaliausko, J. Petraičio ir K. Vaitovo. Kreiptis į Imigracijos D-tą Canberroje.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvio Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored by Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.